

COMMISSIE VOOR DE
BESCHERMING VAN DE
PERSOONLIJKE LEVENSSFEER

ADVIES nE 08 / 93 van 6 augustus 1993

O. ref. : A / 014 / 93

BETREFT : Verwerking van politionele en gerechtelijke gegevens, in de zin van artikel 8 van de wet van 8 december 1992 tot bescherming van de persoonlijke levenssfeer ten opzichte van de verwerking van persoonsgegevens.

De Commissie voor de bescherming van de persoonlijke levenssfeer,

Gelet op de wet van 8 december 1992 tot bescherming van de persoonlijke levenssfeer ten opzichte van de verwerking van persoonsgegevens, inzonderheid de artikelen 8 en 29,

Gelet op de adviesaanvraag van de Minister van Justitie, dd. 28 juli 1993;

Gelet op het verslag van de Heer B. DE SCHUTTER,

Brengt op 6 augustus 1993 het volgende advies uit :

I. VOORWERP VAN DE ADVIESAANVRAAG :

---

1. Bij een in het Belgisch Staatsblad van 18 maart 1993 bekendgemaakt bericht werden de openbare overheden en instellingen, de instellingen van algemeen belang en de representatieve organisaties van de houders van een bestand uitgenodigd aan het Ministerie van Justitie hun suggesties mede te delen in verband met de toepassing van de artikelen 6, 9 en 17 van de wet van 8 december 1992. Die suggesties zouden dienstig zijn voor de uitwerking van een reeks koninklijke besluiten, te nemen met toepassing van de voormelde wetsbepalingen.

De bij het Ministerie ingediende suggesties werden op 28 juli 1993 aan de Commissie doorgezonden, met verzoek tot voorafgaand advies.

Hieruit blijkt dat herhaaldelijk de vraag gesteld werd naar toepassingsmodaliteiten, voorwaarden of machtigingen in verband met verwerking van politionele en gerechtelijke gegevens, in de zin van artikel 8 van de wet.

Het voorliggende advies beoogt dan ook, rekening houdend met de suggesties van de belanghebbenden, aan de Minister van Justitie de krachtlijnen voor te stellen van de met toepassing van artikel 8 te nemen besluiten.

II. **NORMATIEF EN RECHTSVERGELIJKEND KADER :**

A. **NORMATIEF KADER.**

a. **De wet van 8 december 1992 tot bescherming van de persoonlijke levenssfeer ten opzichte van de verwerking van persoonsgegevens.**

2. De verwerking van deze gegevens wordt geregeld door artikel 8 van de wet van 8 december 1992. Die bepaling luidt als volgt :

Art. 8

§ 1. De verwerking van persoonsgegevens is slechts geoorloofd voor de door of krachtens de wet vastgestelde doeleinden wanneer die betrekking hebben op :

- 1E de geschillen voorgelegd aan de hoven en rechtbanken, alsook aan de administratieve gerechten, onder voorbehoud van artikel 15;
- 2E de misdrijven waarvan een persoon wordt verdacht of waarin hij is betrokken;
- 3E de misdrijven waarvoor een persoon is veroordeeld, alsmede de straffen die tegen hem zijn uitgesproken;
- 4E de opsluiting en de terbeschikkingstelling van de Regering op grond van de artikelen 13 en 14 van de wet van 27 november 1891 tot beteugeling van de bedelarij, van artikel 380 bis, 3E, van het Strafwetboek, alsmede van de artikelen 7, 25, 27, 54 en 67 van de wet van 15 december 1980 betreffende de toegang tot het grondgebied, het verblijf, de vestiging en de verwijdering van vreemdelingen;
- 5E de interneringsmaatregelen en terbeschikkingstellingen van de Regering op grond van de wetten van 9 april 1930 en van 1 juli 1964 tot de bescherming van de maatschappij tegen abnormalen en gewoontemisdadigers;
- 6E de beslissingen inzake voorlopige hechtenis genomen op grond van de wet van 20 juli 1990 betreffende de voorlopige hechtenis en van 30 maart 1891 betreffende de aanhouding, aan boord van Belgische schepen, van door het Belgisch gerecht vervolgd of veroordeelde personen;

- 7E de verzoeken tot betaling van een geldsom met het oog op het verval van de strafvordering voor sommige misdrijven, bedoeld in artikel 216 bis van het Wetboek van Strafvordering;
- 8E de maatregelen die op grond van de wet van 8 april 1965 betreffende de jeugdbescherming ten aanzien van minderjarigen zijn genomen of van de decreten en ordonnanties inzake jeugdbescherming genomen door de organen bedoeld in artikel 59 bis, § 2 bis en 4 bis, van de Grondwet;
- 9E de ontzettingen uit de ouderlijke macht, alsmede de maatregelen van opvoedingsbijstand die door de jeugdrechtbanken of de jeugdkamers bij de hoven van beroep, op grond van de wet van 8 april 1965 betreffende de jeugdbescherming, zijn uitgesproken of gelast;
- 10E de gratiebesluiten, de maatregelen inzake uitwissing van veroordelingen bepaald in de artikelen 619 en 620 van het Wetboek van Strafvordering, alsmede de maatregelen inzake herstel in eer en rechten omschreven in de artikelen 612 en volgende van datzelfde Wetboek;
- 11E de besluiten die de voorwaardelijke invrijheidstelling gelasten;
- 12E de wegzendingen uit het leger, uit de politie, uit de rijkswacht of uit de dienst gewetensbezwaarden;
- 13E de vervallenverklaringen of de ontzettingen die door de hoven en rechtbanken zijn uitgesproken of die gelden ten aanzien van de door hoven en rechtbanken veroordeelde personen;
- 14E de opschorting van de uitspraak van de veroordelingen, gelast op grond van de wet van 29 juni 1964 betreffende de opschorting, het uitstel en de probatie;
- 15E de maatregelen genomen ten aanzien van de geesteszieken op grond van de wet van 26 juni 1990 betreffende de bescherming van de persoon van de geesteszieken;
- 16E de door de Koning bepaalde maatregelen of sancties die betreffende een persoon zijn uitgesproken.

Wanneer de doeleinden bedoeld in het eerste lid vastgesteld worden krachtens de wet, brengt de Commissie voor de bescherming van de persoonlijke levenssfeer hiervoor vooraf advies uit.

- § 2. De Koning kan bij een in Ministerraad overlegd besluit, na advies van de Commissie voor de bescherming van de persoonlijke levenssfeer, bijzondere voorwaarden stellen betreffende de verwerking van de gegevens bedoeld in § 1.
- § 3. De gegevens bedoeld in § 1, eerste lid, 1E, mogen door natuurlijke personen of door publiekrechtelijke of privaatrechtelijke rechtspersonen uitsluitend voor het beheer van hun eigen geschillen worden verwerkt.
- § 4. De gegevens bedoeld in § 1, eerste lid, 3E, 4E, 5E en 7E tot 14E mogen door het centraal strafregister, gehouden op het Ministerie van Justitie, worden verwerkt. De gegevens bedoeld in § 1, eerste lid, 3E, 4E, 7E, 9E, 10E en 11E mogen door de gemeentelijke strafregisters worden verwerkt.
- § 5. Met voorafgaande schriftelijke kennisgeving aan de betrokkene mogen de in § 1 vermelde persoonsgegevens geheel of gedeeltelijk het voorwerp zijn van verwerking van gegevens of van categorieën van verwerking van gegevens door natuurlijke personen dan wel door privaat of publiekrechtelijke personen, aangewezen bij in Ministerraad overlegde koninklijke besluiten, na advies van de Commissie voor de bescherming van de persoonlijke levenssfeer.

De koninklijke besluiten stellen een beperkende opsomming vast van de soorten gegevens die mogen worden opgenomen, van de categorieën van personen die gemachtigd zijn die gegevens te verwerken, alsmede van het gebruik dat zij ervan mogen maken.

- § 6. De in § 1 vermelde gegevens kunnen onder het toezicht en de verantwoordelijkheid van een advocaat verwerkt worden, wanneer ze de bescherming van de belangen van zijn cliënten betreffen en op voorwaarde dat alleen de advocaat, zijn medewerkers en aangestelden, alsmede zijn plaatsvervanger en zijn opvolger daartoe toegang hebben.

Met deze bepaling beoogt de wetgever te voorzien in bijzondere waarborgen met betrekking tot de verwerking van gegevens die van bijzonder gevoelige aard zijn (geschillen voorgelegd aan de hoven en rechtbanken, de verdenkingen, de uitgesproken straffen, de detenties en een reeks allerhande ontzettingen) en daarom aanleiding geven tot beperking van de gevallen waarin de verwerking ervan toegelaten is (Memorie van toelichting, Parl. St., Kamer, 1990-91, nr. 1610-1, blz. 13). De in artikel 8 opgesomde gegevens mogen in beginsel niet verwerkt worden. Alleen uitzonderingen zijn mogelijk. Deze kunnen in drie groepen opgedeeld worden :

- verwerking van deze gegevens voor doeleinden vastgesteld door of krachtens de wet. In de laatste veronderstelling moet de Commissie voor de bescherming van de persoonlijke levenssfeer hierover voorafgaandelijk advies uitbrengen (par. 1). Bij in Ministerraad overlegd koninklijk besluit kunnen bijzondere voorwaarden aan deze verwerkingen gekoppeld worden (par. 2).

- verwerking van deze gegevens door natuurlijke personen, privaot of publiekrechtelijke personen, aangewezen bij in Ministerraad overlegde koninklijke besluiten, na advies van de Commissie (par. 5). Artikel 8 legt zelf al een aantal waarborgen op : voorafgaande, schriftelijke kennisgeving aan de betrokkene, beperkende opsomming van verwerkbare gegevens, gemachtigde verwerkers en aanvaardbare doeleinden.

- verwerking van deze gegevens of bepaalde ervan voor doeleinden van artikel 8 zelf vastgelegd, nl. beheer van eigen geschillen in hoofde van natuurlijke, privaot of publiekrechtelijke rechtspersonen (par. 3); het centraal strafregister en de gemeentelijke strafregisters (par. 4) en beheer van cliëntengegevens door een advocaat (par. 6).

3. Uit de Memorie van toelichting blijkt dat onder de verwerking voorzien onder par. 1, in de eerste plaats verstaan moet worden "gegevensverwerkingen beheerd door openbare overheden met het oog op de uitoefening van hun taken van administratieve of gerechtelijke politie" (id., blz. 13). Een amendement ertoe strekkende deze precisering in de tekst zelf van het artikel op te nemen werd in de loop van de bespreking van het ontwerp in de Kamercommissie echter ingetrokken na een toelichting door de Minister van Justitie (Amendement Stengers-Delruelle, Parl. St., Kamer, 1991-92, nr. 413/3, blz. 2).

Hierin wordt gesteld dat de bijzondere voorwaarden van par. 2 "in de eerste plaats" gegevensverwerkingen beogen door overheidsinstanties, maar "ook betrekking kunnen hebben op de privé sector" (id.). En verder : "De bepalingen van dit artikel, en dus ook de mogelijke bijzondere bepalingen, tot stand gekomen bij koninklijk besluit, zijn dus zowel op de private als op de overheidssector van toepassing" (id.).

4. De Commissie treedt de zienswijze bij dat de in par. 2 mogelijk gemaakte extra beschermingsbepalingen kunnen slaan zowel op de verwerkingen door overheidsinstanties als door privé personen. Daarbij gaat zij ervan uit dat de mogelijkheden tot verwerking in par. 1 doelen op overheidsinstanties belast met taken van politionele of gerechtelijke aard (vb. verwerkingen op

basis van art. 39 van de Wet op het politieambt van 5 augustus 1992), terwijl de voorzieningen van par. 5, waarin reeds een reeks beperkende voorwaarden zijn opgenomen, in de eerste plaats gelden voor verwerkingen in de privé sector of door publiekrechtelijke organismen andere dan diegene belast met taken van politionele of gerechtelijke aard.

5. De Commissie wenst op te merken dat de wet van 8 december 1992 nog andere bepalingen bevat i.v.m. de verwerking van bepaalde soorten gevoelige gegevens, inzonderheid de gevoelige gegevens van artikel 6 en de medische persoonsgegevens van artikel 7 (vb. verdenking van misdrijf of betrokkenheid bij misdrijf en sexueel gedrag). De Commissie wenst hierbij te preciseren dat uit de opzet van de artikelen 6 t.e.m. 8 volgt dat, indien een gegeven gelijktijdig onder de toepassing van meerdere van deze artikelen valt, de betrokken bepalingen cumulatief van toepassing zijn.

6. Tenslotte wenst de Commissie te onderstrepen dat artikel 8 in geen dele afbreuk doet aan de overige bepalingen van de wet van 8 december 1992.

Gevoelige gegevens mogen aldus, volgens artikel 5, slechts worden verwerkt voor duidelijk omschreven en wettige doeleinden en mogen niet worden gebruikt op een wijze die onverenigbaar is met die doeleinden; zij dienen verder, uitgaande van die doeleinden, toereikend, terzake dienend en niet overmatig te zijn. Hieruit vloeit o.m. voort dat, ook als de verwerking van gegevens geschiedt voor een door of krachtens de wet vastgesteld doel, niettemin slechts die gevoelige gegevens verwerkt mogen worden die voor het verwezenlijken van dat doel pertinent zijn en die met dat doel niet onevenredig zijn.

Uiteraard zijn op de verwerking van gevoelige gegevens ook de bepalingen van toepassing i.v.m. de rechten van de betrokken persoon (art. 4 en 9 t.e.m. 13) en i.v.m. de verplichtingen van de houder van het bestand (artikelen 16, 17 en 19).

b. Europees Verdrag tot bescherming van de personen ten opzichte van de geautomatiseerde verwerking van persoonsgegevens.

7. In zoverre het gaat om een geautomatiseerde verwerking, dient rekening te worden gehouden met de bepalingen van het Europees Verdrag tot bescherming van de personen ten opzichte van de geautomatiseerde verwerking van persoonsgegevens, opgemaakt te Straatsburg op 28 januari 1981. Dit verdrag is goedgekeurd door de Kamer op 7 maart 1991 en door de Senaat op 25 april 1991. De Commissie meent dat de bepalingen van dit Verdrag maatgevend zijn, ook al is de goedkeuringswet op dit ogenblik nog niet in het Belgisch Staatsblad bekendgemaakt.

Artikel 6 van het Verdrag bepaalt o.m. dat persoonsgegevens over strafrechtelijke veroordelingen niet langs geautomatiseerde weg mogen verwerkt worden, tenzij het interne recht passende waarborgen terzake biedt. Volgens artikel 9 mag van die bepaling afgeweken worden, voor zover de afwijking bij de wet is voorzien en een maatregel vormt, die in een democratische samenleving noodzakelijk is ten behoeve van : a. de bescherming van de veiligheid van de Staat, de openbare veiligheid, de monetaire belangen van de Staat of de bestraffing van strafrechtelijke inbreuken, of b. de bescherming van de betrokken persoon en van de rechten en vrijheden van anderen.

De Commissie meent dat artikel 8 van de wet, aangevuld met het ter uitvoering van die bepaling te nemen besluit, voorziet in de passende waarborgen welke bij artikel 6 van het Verdrag vereist worden.

c. Voorstel van richtlijn van de Raad van de Europese Gemeenschappen betreffende de bescherming van natuurlijke personen in verband met de behandeling van persoonsgegevens en betreffende het vrije verkeer van die gegevens.

8. Bij de beoordeling van de problematiek van de gevoelige gegevens dient enige aandacht besteed te worden aan het voorstel van richtlijn van de Raad van de Europese Gemeenschappen betreffende de bescherming van natuurlijke personen in verband met de behandeling van persoonsgegevens en betreffende het vrije verkeer van die gegevens. Een gewijzigd voorstel werd op 16 oktober 1992 door de Commissie ingediend (COM (92) 422 def. - SYN 287, PB nr. C311 van 27 november 1992, blz. 30).

Artikel 8, par. 4 van het gewijzigd voorstel bepaalt dat de gegevens betreffende de strafrechtelijke veroordelingen slechts door de gerechtelijke autoriteiten en door de rechtstreeks bij de desbetreffende uitspraak betrokken personen of hun vertegenwoordigers kunnen worden bewaard. De lidstaten kunnen evenwel op grond van een nationale wettelijke bepaling, waarin passende waarborgen worden geboden, in afwijkingen voorzien.

B. RECHTSVERGELIJKING.

9. Ter voorbereiding van het voorliggende advies heeft de Commissie de regelingen bestudeerd die m.b.t. de gevoelige gegevens van toepassing zijn in bepaalde buurlanden, met name Frankrijk en Nederland.

In Frankrijk bepaalt artikel 30 van de wet nr. 78-17 van 6 januari 1978 "relative à l'informatique, aux fichiers et aux libertés" dat nominatieve gegevens i.v.m. inbreuken, veroordelingen of maatregelen slechts verwerkt mogen worden door gerechtelijke instanties en openbare overheden, alsmede door rechtspersonen die een openbare dienst vervullen, deze laatste mits advies van de CNIL. Het artikel 30 betreft niet de inlichtingen opgenomen in bestanden die de openbare veiligheid aanbelangen, waardoor een zekere paradox ontstaat door een soepeler regime te voorzien voor eenvoudige inlichtingen, dan voor veroordelingen in kracht van gewijsde getreden.

Lid 2 van artikel 30 laat verzekeringsmaatschappijen toe, onder de controle van de CNIL, gegevens te verwerken inzake artikel 5 van de wet nr. 70-539 van 24 juni 1970 betreffende de centralisatie van de documentatie betreffende het wegverkeer. Deze inlichtingen behelzen het rijbewijs, toelatingen en administratieve stukken noodzakelijk voor het in het verkeer brengen van voertuigen en de classificering van de bestuurder. Tenslotte voorziet de z.g. "norme simplifiée nE 12" dat in het kader van nominatieve gegevensverwerking betreffende bankrekeningen en desbetreffende inlichtingen, banken en gelijkgestelde instellingen, gegevens mogen verwerken " en rapport avec la justice" en dit alleen betreffende de "fonctionnement des comptes résultant d'une décision de justice, interdiction d'émettre des chèques (bancaires, judiciaires, et violations de ces interdictions)". (Délibération nE 80-22 van 8 juli 1980 - J.O. 19 augustus 1980). Het betreft dus duidelijk gegevens die een rechtstreeks verband vertonen met de werking van de bankrekening zelf.

In Nederland wordt deze materie enerzijds geregeld door de Wet politieregisters (Wet van 21 juni 1990 houdende regels ter bescherming van de persoonlijke levenssfeer in verband met politieregisters, 1990/414) en het Besluit politieregisters, houdende bepalingen ter uitvoering van de Wet politieregisters (Besluit van 14 februari 1991, 1991/56), voor registraties aangelegd ten dienste van de uitvoering van de politietaak en anderzijds de Wet Persoonsregistraties (Wet van 28 december 1988, art. 7) voor de andere overheden, met bij algemene maatregel van bestuur gestelde regels, vastgesteld bij Besluit van 19 februari 1993 (Besluit gevoelige gegevens, 1993/158). Waar voor de eerste categorie voor een uiterst volledige en uitvoerige vastlegging van de regels geopteerd werd in bijzondere wetsbepalingen, uitgaande van de door de Nederlandse wetgever gekozen optie van afzonderlijke behandeling, kan in de uitvoering van ons artikel 8 vooral het algemeen uitvoeringsbesluit "gevoelige gegevens" inspirerend zijn voor de vastlegging van de algemene regeling ter uitvoering van dit artikel. In zijn artikel 6 bepaalt het Nederlands uitvoeringsbesluit dat persoonsgegevens van strafrechtelijke aard mogen zijn opgenomen in

- a. persoonsregistraties, gehouden door of ten behoeve van organen, diensten of instellingen die bij of krachtens de wet zijn belast met de opsporing of de vervolging van strafbare feiten of met andere justitiële taken, voor zover dit voor de vervulling van die taken noodzakelijk is; of
- b. andere persoonsregistraties, voor zover die gegevens zijn verkregen in overeenstemming met het bepaalde bij of krachtens de wet op de justitiële documentatie en op de verklaringen omtrent het gedrag (Stb. 1955, 395) of de Wet politieregisters (Stb. 1990, 414) en de opneming noodzakelijk is voor het doel van die registratie.

Hetzelfde geldt voor persoonsgegevens van tuchtrechtelijke aard, in toepassing van een wettelijk geregeld tuchtrecht, voor organen, diensten en instellingen die bij of krachtens de wet met de behandeling van de betrokken feiten belast zijn. Artikel 8 voorziet dan in algemene afwijkingscriteria.

III. INHOUD VAN DE TE ONTWERPEN REGELING :

A. STRUCTUUR.

10. Zoals de Commissie hiervoor reeds heeft opgemerkt, kan een met toepassing van artikel 8 van de wet van 8 december 1992 genomen besluit doeleinden bepalen waarvoor de verwerking van deze bijzondere gegevens toegestaan is. Zulk besluit kan ook de voorwaarden bepalen waaraan zulke verwerking onderworpen is, ongeacht of die verwerking krachtens datzelfde besluit dan wel krachtens een andere bepaling van wettelijke of verordenende aard toegelaten is.

De Commissie is zich ervan bewust dat de aldus te bepalen regels een voldoende graad van algemeenheid en abstractie moeten bezitten om op een onbepaalbaar aantal gevallen toegepast te kunnen worden. Anderzijds moet er, in de mate van het mogelijke, naar gestreefd worden om de houders van een bestand regels ter hand te stellen die concreet voorschrijven wat in een bepaalde situatie dient te gebeuren, met name of een bepaald gevoelig gegeven al dan niet geregistreerd en bewaard mag worden.

De Commissie meent dat een opmerkelijk compromis tussen algemene regels en concrete voorschriften bereikt werd in het Nederlandse Besluit gevoelige gegevens. Dit besluit gaat er terecht van uit dat "de beslissing om een gevoelig gegeven op te nemen..... steeds een resultante (is) van de afweging van het belang van opnemings tegenover dat van niet-opnemings, gelet op de mogelijke inbreuken op de persoonlijke levenssfeer. Gegevens mogen slechts in een persoonsregistratie worden opgenomen indien de persoonlijke levenssfeer van de betrokkene daardoor niet onevenredig wordt geschaad" (nota van toelichting, o.c., blz. 9). Ter uitwerking van deze basisidee bevat het besluit enerzijds concrete voorschriften i.v.m. specifieke categorieën van gevoelige gegevens (artikelen 2 t.m. 7) en anderzijds een bepaling met een algemeen toepassingsgebied (artikel 8). In de bijzondere bepalingen "heeft (de besluitgever) specifiek aangegeven wanneer en onder welke voorwaarden het opnemen van de desbetreffende gegevens mogelijk is. In deze concrete gevallen heeft de besluitgever reeds een afweging gemaakt van het belang van de opnemings van gegevens enerzijds en het belang van de bescherming van de persoonlijke levenssfeer van de geregistreerde anderzijds" (o.c., 1.c.). In de algemene bepaling worden toestanden geregeld die niet ondergebracht kunnen worden onder een van de bijzondere bepalingen; doordat die residuaire bepaling van meer algemene aard is, dient zij zich te beperken tot het expliciteren van de afwegingscriteria, welke dan verder geval per geval concreet toegepast moeten worden (o.c., blz. 10).

De Commissie wil zich in grote lijnen bij het Nederlandse voorbeeld aansluiten. In de hiernavolgende bespreking neemt zij de bepalingen van het Besluit gevoelige gegevens dan ook als uitgangspunt.

11. Op een aantal punten stelt de Commissie echter voor om van het Nederlandse model af te wijken. In de eerste plaats acht de Commissie het wenselijk dat de algemene bepaling in het te ontwerpen besluit vóór de bijzondere bepalingen geplaatst wordt, om duidelijk te maken, zoals de Registratiekamer reeds benadrukte, dat de algemene bepaling "het hart van de ... regeling" is (advies nr. WGAG/1991/1 van 11 januari 1991, § 5). Verder meent de Commissie dat de bijzondere bepalingen niet enkel voorschriften dienen te bevatten welke verband houden met de specifieke aard van het gegeven, maar dat zij in bepaalde gevallen ook regels kunnen bevatten, afgestemd op het specifieke doel waarvoor het gegeven geregistreerd en bewaard wordt.

Rekening houdend met het voorgaande, stelt de Commissie voor dat de voorwaarden voor de verwerking in het te nemen besluit volgens de volgende structuur zouden worden ondergebracht : algemene bepalingen; bijzondere bepalingen i.v.m. de aard van de verwerkte

gevoelige gegevens; bijzondere bepalingen i.v.m. de doeleinden waarvoor dergelijke gegevens verwerkt kunnen worden; bijzondere bepalingen i.v.m. de houder van dergelijk bestand, de mededeling aan derden en tenslotte de rechten van het individu.

De inhoud van wat die hoofdstukken zouden kunnen bevatten, wordt hierna nader besproken.

B. ALGEMENE BEPALINGEN

12. Artikel 8, lid 1, van het Nederlandse Besluit gevoelige gegevens bevat zes bepalingen (a t.m. f) die telkens algemene afwegingscriteria bevatten.

Een van die bepalingen (lid 1, e) kan beschouwd worden als betrekking hebbend op een specifiek doel van een verwerking ("wetenschappelijk onderzoek of statistiek"), en verdient daarom een plaats onder de bijzondere bepalingen. Verscheidene van de overige bepalingen lenen zich, naar het oordeel van de Commissie, voor overname in het Belgisch recht, zij het dat zij enige aanpassing aan de specificiteit van de wet van 8 december 1992 behoeven.

De Commissie stelt dan ook voor een algemene bepaling in het te ontwerpen besluit op te nemen, luidend als volgt :

"Onverminderd het bepaalde in de artikelen.... tot en met.... (bijzondere bepalingen), mogen persoonsgegevens als bedoeld in artikel ... in een verwerking worden geregistreerd en bewaard voor zover :

- a. dit noodzakelijk is ter nakoming van een volkenrechtelijke of bij wet, decreet of ordonnantie opgelegde verplichting, dan wel noodzakelijk is tot het nastreven van doeleinden die krachtens een wet, decreet of ordonnantie zijn vastgesteld vóór de inwerkingtreding van artikel 8 van de wet van 8 december 1992 tot bescherming van de persoonlijke levenssfeer ten opzichte van de verwerking van persoonsgegevens;
- b. dit noodzakelijk is met het oog op het nemen van een beslissing of het verrichten van een prestatie welke door de betrokkene is gevraagd of waarop hij aanspraak maakt;
- c. dit geschiedt met bijzondere schriftelijke toestemming van de betrokkene en noodzakelijk is voor het doel van de registratie en de bewaring."

De aldus voorgestelde bepaling neemt, buiten het hiervóór reeds genoemde lid i.v.m. het wetenschappelijk onderzoek en de statistiek, nog twee andere leden uit artikel 8 van het Nederlandse Besluit gevoelige gegevens niet op. Het eerste betreft het geval waar de verwerking van gevoelige gegevens noodzakelijk is met het oog op een gewichtig belang van de geregistreerde, tenzij deze hiertegen schriftelijk bezwaar heeft gemaakt (lid 1, d); deze bepaling is vooral van belang voor de verwerking van medische gegevens, welke in België echter onder een bijzondere regeling vallen (artikel 7 van de wet van 8 december 1992). Het tweede niet-overgenomen lid betreft het geval waar de verwerking van gevoelige gegevens noodzakelijk is met het oog op gewichtige belangen van de houder van het bestand en de persoonlijke levenssfeer van de betrokkene daardoor niet onevenredig wordt geschaad (lid 1, f); de Commissie is van oordeel dat een dergelijke bepaling niet verenigbaar is met het vereiste van artikel 8, par. 1, van de wet van 8 december 1992, die immers inhoudt dat de vaststelling van de doeleinden voor de verwerking van gevoelige gegevens niet aan de houder van het bestand wordt overgelaten.

De Commissie acht het nuttig bij elk van de onderdelen van het artikel, zoals hiervóór geformuleerd, een korte toelichting te geven.

13. Lid a van het voorgestelde artikel betreft het nakomen van een wettelijke verplichting.

In zoverre die bepaling de verwerking van bijzondere gegevens toestaat voor doeleinden vastgesteld "bij wet", voegt zij in feite niets toe aan artikel 8, par. 1, van de wet van 8 december 1992. De Commissie meent dat in het koninklijk besluit, te nemen met toepassing van artikel 8 van die wet, verder ook erkend moet worden dat dergelijke gegevens verwerkt kunnen worden wanneer zulks een noodzakelijk middel uitmaakt om een verplichting te vervullen, welke rechtstreeks voortvloeit uit een volkenrechtelijke handeling, een decreet of een ordonnantie. Wat de Gemeenschappen en de Gewesten betreft, wordt aldus een oplossing gegeven aan een bevoegdheidsprobleem dat ter zake rijst (rdpl. verslag Merckx-Van Goey, o.c., blz. 33).

In het tweede zinsdeel van lid a wordt gehandeld over de verwerking van politionele of gerechtelijke gegevens voor doeleinden bepaald krachtens een wet, een decreet of een ordonnantie. In zoverre het gaat om doeleinden bepaald krachtens een federale wet, dient de Commissie vooraf advies uit te brengen (art. 8, par. 1 in fine, wet 8 december 1992). Omwille van de rechtszekerheid acht de Commissie het wenselijk dat bepaald wordt dat de in het verleden krachtens de wet verleende afwijkingsmogelijkheden gehandhaafd blijven. Meteen meent de Commissie dat het verantwoord is een zelfde houding aan te nemen ten aanzien van afwijkingsmogelijkheden die in het verleden krachtens een decreet of een ordonnantie verleend werden.

Voor de toekomst zullen de bepalingen van artikel 8, par. 1, eventueel in samenhang met die van par. 2, onverkort gelden : afwijkingen die niet uit de wet zelf voortvloeien zullen nog enkel verleend kunnen worden krachtens de (federale) wet (en dus niet krachtens een decreet of een ordonnantie), met voorafgaand advies van de Commissie.

Met toepassing van lid a zal het bijvoorbeeld mogelijk zijn bepaalde gegevens van politionele of gerechtelijke aard te verwerken in het kader van de Schengenuitvoeringsovereenkomst (19 juni 1990, in het bijzonder titel IV, hfst. 2, (nog niet door België geratificeerd)).

14. Lid b van het voorgestelde artikel betreft het nemen van een beslissing of het verrichten van een prestatie welke door de betrokkene zelf is gevraagd of waarop hij aanspraak maakt.

De machtiging om de bijzondere gegevens te mogen verwerken, vloeit hier voort uit het feit dat die verwerking noodzakelijk is om tot een voor de betrokkene gunstig resultaat te kunnen komen.

Krachtens het voorgesteld lid b zal het bijvoorbeeld voor een verzekeringsonderneming mogelijk zijn om gegevens m.b.t. verkeersinbreuken of opschorting van rijbewijs te verwerken, in zoverre die bepalend kunnen zijn voor het toekennen van een polis of het bepalen van de premies ervan. Dit kan ook gelden voor de banksector, bij het bepalen van het al dan niet verlenen van bepaalde diensten.

Een ander voorbeeld betreft de verwerking in een onderneming van gegevens van gerechtelijke beschikkingen betreffende de familiale situatie van werknemers (echtscheiding, hoederecht,...), wanneer zij een weerslag kunnen hebben op de uitbetaling van het loon, alsmede de verwerking van getuigschriften van goed zedelijk gedrag.

15. Lid c van het voorgestelde artikel betreft de gevallen waarin de betrokkene zelf met de verwerking van hem betreffende gegevens van deze aard heeft ingestemd. Die toestemming dient schriftelijk te gebeuren.

Vanzelfsprekend kan de toestemming pas gegeven worden nadat de betrokkene behoorlijk is ingelicht over het doel van de verwerking en over de aard van de verwerkte gegevens. Zij moet in volle vrijheid gegeven worden, en betrekking hebben op de welbepaalde registratie van een welbepaald gegeven. Zij moet ook op elk ogenblik ingetrokken kunnen worden, zij het zonder retroactief effect. (Zie over dit alles art. 2, g, van het gewijzigd voorstel van Europese richtlijn). Dit laat bv. de registratie toe van gegevens door organisaties die instaan voor de begeleiding van personen in het kader van hun sociale rehabilitatie.

C. BIJZONDERE BEPALINGEN IN VERBAND MET DE AARD VAN DE VERWERKTE GEGEVENS.

16. Overeenkomstig artikel 5 mogen persoonsgegevens slechts verwerkt worden voor duidelijk omschreven en wettige doeleinden en mogen zij slechts gebruikt worden op een wijze verenigbaar met dat doel. Zij moeten toereikend, terzake en niet overmatig zijn. Alle verwerkingen op grond van artikel 8 kunnen dan ook maar betrekking hebben op gegevens die pertinent zijn voor de doelstelling en evenredig zijn. Dit betekent dat in het raam van verwerkingen door overheidsinstanties belast met politionele taken, de verwerkte gegevens duidelijk in verband moeten kunnen worden gebracht met de doelstelling en er dus een correlatie mogelijk moet zijn met een strafbaar feit, de verdenking ervan of een betrokkenheid erin. Zo is de verwerking van gegevens rond prostitutie door een afdeling verdovende middelen alleen aanvaardbaar indien de betrokken persoon ook verdacht wordt van, betrokken is bij of veroordeeld werd voor proxenitisme.

De Commissie oordeelt dat gegevens die niet kunnen gerelateerd worden tot een strafrechtelijke inbreuk door politiediensten alleen maar verwerkt kunnen worden, mits inachtneming van de normale procedure van gegevensverwerking o.a. met toepassing van artikel 9.

Hetzelfde criterium van relevantie geldt nog meer voor verwerkingen uitgaande van de privé sector. Zo moeten voor de banksector de verwerkte politionele of gerechtelijke gegevens per soort verwerking voorzien onder par.1 en getoetst aan de daar tegenoverstaande opgegeven doelstelling, beperkt blijven tot die elementen die in verband te brengen zijn met de verrichtingen die in het kader van die doelstelling mogen geschieden. Zo kan informatie i.v.m. een veroordeling wegens oplichting als direct terzake dienend aanvaard worden voor het al dan niet toekennen van een krediet. Of ook minder directe correlaties toelaatbaar zijn (bv. bepaalde maatregelen opgelegd aan een gefailleerde, zonder dat zij rechtstreeks een weerslag hebben op zijn bekwaamheid bankverrichtingen te doen), zal geval per geval moeten worden afgewogen.

17. De verwerking van misdrijven waarvoor een persoon is veroordeeld, alsmede de uitgesproken straffen (art. 8 par. 1, 3E) moet evenzeer restrictief benaderd worden. De argumentering als zouden de grondwettelijke voorzieningen i.v.m. de openbaarheid der terechtzittingen en de verplichting de vonnissen of arresten in openbare terechtzitting uit te spreken (art. 96 en 97 GW), leiden tot gegevens die onder een voorschrift van openbaarmaking vallen, gaat voorbij aan de primaire finaliteit van de openbaarheid, nl. een waarborg te zijn voor de beklagde tegenover een mogelijke en oncontroleerbare willekeur van de rechter.

" Cette publicité constitue à la fois un moyen de contrôle, une garantie essentielle et une source d'information indispensable à la sécurité judiciaire" (Quarré, Ph., La publicité en procédure pénale, J.T. 1973, blz. 546).

Duidelijker nog stelt het Europees Hof voor de Rechten van de Mens :

"By rendering the administration of justice visible, publicity contributes to the achievement of the aim of art. 6 par. 1, namely a fair trial, the guarantee of which is one of the fundamental principles of any democratic society, within the meaning of the Convention" (EHRM 8 dec.1983, Pretto, A71, par.21).

Slechts in het kader van bijzondere wetgevingen kan een bijkomende finaliteit aangevoerd worden, zoals de bescherming van de maatschappij tegen het individu (bv. de wetgeving inzake abnormalen en gewoontemisdadigers (art. 8, par. 1,5E), of de wetgeving inzake verblijf, vestiging en verwijdering van vreemdelingen (sub 4E) of nog de bescherming van het individu tegen zichzelf (vb. de jeugdbescherming (sub 8E) of de geesteszieken (sub.15E)). De wetgever heeft terecht duidelijk geopteerd om al deze gegevens als gevoelig te beschouwen en te onderwerpen aan de voorschriften van artikel 8 en de overige bepalingen van de wet van 8 december 1992.

18. Andere verzoeken tot verwerking hebben betrekking op misdrijven waarvan een persoon wordt verdacht of waarin hij is betrokken (art. 8 par. 1,2E). De Commissie heeft sterke bezwaren tegen een eventuele toelaatbaarheid van verwerking in sectoren die geen opdrachten van politionele of gerechtelijke aard vervullen. Niet alleen worden verdachten, beklagden of beschuldigden geacht onschuldig te zijn, zolang ze niet definitief veroordeeld zijn (art. 6 par. 2 EVRM), maar ook kan het begrip "verdachte" in de praktijk door een zeer ruime interpretatie (bv. de notie "te volgen personen" in de Schengen context (art.99 S.U.O.)) aanleiding geven tot zware risico's van schending van de persoonlijke levenssfeer van de betrokkene. Hetzelfde geldt voor de notie "betrokkene bij een inbreuk". Zodra er verwijzing is naar het vonnisgerecht valt dergelijk gegeven eventueel onder art.8, par.1,1E. De regel van de toereikendheid vergt daarenboven dat in geval van verwerking door politionele of gerechtelijke overheid, deze gegevens verwijderd worden zodra zij niet langer relevant zijn.

Dit betekent dat in geen geval een louter vermoeden aanleiding kan zijn voor verwerking en dat bv. banken, veiligheidsfirma's of warenhuizen slechts gegevens mogen verwerken in verband met vastgestelde overtredingen, waar tastbare bewijzen van voorhanden zijn (vb. winkeldiefstal op heterdaad, het voorleggen van een valse cheque). Het eenvoudig markeren van een potentiële cliënt als ongewenst, zonder enige melding van elementen van artikel 8, valt niet onder artikel 8,

maar moet wel gebeuren volgens de procedure van artikel 9 en met inachtneming van artikel 5.

19. Ook de wijze van verkrijging van de gegevens opgenomen in artikel 8 moet wettig zijn en moet steunen op een bron die een redelijke graad van betrouwbaarheid heeft. De raadpleging van de openbare rol van een rechtbank voor kennisname van voorgelegde geschillen is een duidelijk voorbeeld. Zo ook opgelegde bekendmakingen door wet of gerechtelijke uitspraak (in dagbladen bv.). Berichtgevingen in de media moeten dus met omzichtigheid benaderd worden en waar mogelijk moet een meer officiële bevestiging nagestreefd worden.

D. BIJZONDERE BEPALINGEN IN VERBAND MET HET DOELEINDE WAARVOOR DE GEVOELIGE GEGEVENS VERWERKT WORDEN.

20. De Commissie is van oordeel dat de doelstellingen waarvoor deze gegevens van art. 8 verwerkt zullen worden, niet in algemene maar in specifieke termen moeten worden vermeld, telkens met daartegenover de vermelding van de aard van de relevante gegevenscategorie of categorieën. Alleen dan is de controle van het relevant karakter in deze gevoelige aangelegenheid mogelijk.

De Commissie acht zich in dit stadium niet in de mogelijkheid deze specificiteit inzake doelstellingen en overeenstemmende verwerkbare categorieën van gegevens vast te leggen vooraleer met de betrokken sectoren hierrond overleg gepleegd te hebben.

E. BIJZONDERE BEPALINGEN IN VERBAND MET DE HOUDER VAN HET BESTAND.

21. De Commissie is van oordeel dat de houder van het bestand de categorieën van personen gemachtigd tot verwerking van dergelijke gegevens exhaustief moet opgeven per categorie van verwerking. Zij moeten binnen de betrokken instantie zoniet zelf een hoge graad van verantwoordelijkheid dragen, dan wel moet een controlerende hiërarchische overste mede in de lijst opgenomen worden.

F. BIJZONDERE BEPALINGEN IN VERBAND MET DE MEDEDELING VAN DERDEN.

22. De Commissie is van oordeel dat de verwerking van gegevens vermeld in artikel 8, par. 1 door derden, zonder voorafgaande kennisgeving aan betrokkene door de ontvanger van deze gegevens, in principe niet toegelaten is, tenzij door of krachtens een wet of, in geval van toegelaten verwerking in de privé sector, uitsluitend aan instanties belast met politionele of gerechtelijke taken met het oog op vervolging (bv. in geval van overtreding vastgesteld door beveiligingsondernemingen).

23. De Commissie meent dat het wenselijk is een bijzondere bepaling op te nemen in verband met de verwerking van deze gegevens voor wetenschappelijke doeleinden of kennisverlening omtrent de rechterlijke toepassing en interpretatie van de wetteksten. Dergelijke verwerking kan toegelaten worden voor zover zij voldoet aan de eis dat de verwerkte gevoelige gegevens noodzakelijk zijn voor de finaliteit. Zo kan bv. in een verzameling van rechtspraak de enige vermelding van de naam van de partijen aanvaard worden, daar dit niet noodzakelijk leidt tot de

onmiddellijke identificatie van de betrokken individuen.

G. BIJZONDERE BEPALINGEN IN VERBAND MET DE RECHTEN VAN HET INDIVIDU.

24. De Commissie hecht een bijzonder belang aan de in par. 5 voorziene voorafgaande schriftelijke kennisgeving aan de betrokkene. Zij oordeelt dat hiervoor een redelijke termijn moet worden voorzien, die de betrokkene moet toelaten te reageren nog vóór de verwerking plaats grijpt. Een periode van één maand lijkt hier verantwoord. Zij moet de melding inhouden van zijn recht op toegang en verbetering. In deze gevallen kan kosteloosheid overwogen worden.

IV. INWERKINGTREDING EN GELDIGHEIDSDUUR VAN DE TE ONTWERPEN REGELING :

---

25. Krachtens artikel 2 van het koninklijk besluit (nr. 1) van 28 februari 1993 treedt artikel 8 van de wet van 8 december 1992 in werking op 1 september 1993. Het te ontwerpen koninklijk besluit dient op dezelfde dag in werking te treden.

Indien zulks niet haalbaar zou blijken, zou wellicht overwogen kunnen worden om het genoemde artikel 2 van het koninklijk besluit (nr. 1) van 28 februari 1993 te wijzigen. Zulke wijziging is mogelijk zonder dat vooraf het advies van de Commissie vereist is, en zonder dat over het ontwerp van wijzigend besluit in de Ministerraad beraadslaagd moet zijn.

Opgemerkt moet worden dat de houders van een bestaand bestand zich, krachtens artikel 2 van het koninklijk besluit (nr. 2) van 28 februari 1993, binnen de negen maanden na de inwerkingtreding van artikel 8 van de wet van 8 december 1992 naar de bepalingen daarvan zullen moeten schikken. De Commissie is van oordeel dat deze overgangsbepaling, gesteund op artikel 52 van de wet, impliceert dat gevoelige gegevens, die niet voldoen aan de vereisten gesteld bij artikel 8 van de wet of bij een koninklijk besluit genomen ter uitvoering van die bepaling, na afloop van de overgangstermijn uit de verwerking verwijderd moeten zijn.

26. De Commissie is zich ervan bewust dat het uitwerken van regels i.v.m. de verwerking van gevoelige gegevens, op een ogenblik dat de wet van 8 december 1992 nog niet ten volle in werking getreden is, aanleiding kan geven tot het creëren van rechtstoestanden die niet optimaal aangepast zijn aan de feitelijke problemen.

De Commissie is dan ook van oordeel dat de problematiek van de gevoelige gegevens gereëvalueerd moet worden in het licht van de na de inwerkingtreding van de wet opgedane ervaringen. Gelet op het ogenblik waarop de bestaande verwerkingen ten laatste bij de Commissie aangegeven moeten zijn, zou die reëvaluatie vóór het einde van 1995 kunnen plaatsvinden.

De Commissie meent dat het nuttig zou zijn de houders van een bestand op die reëvaluatie te attenderen, door daarvan melding te maken in het verslag aan de Koning.

De secretaris,

De voorzitter,

J. PAUL

P. THOMAS